11/04/2021

Κήρυγμα Ευαγγελίου Κυριακής, Δ΄ Νηστειών

/ Ιερές Μονές

Του Αρχιμανδρίτου Ιερόθεου Παπαθανασίου, Καθηγουμένου Ιεράς Μονής Παμμεγίστων Ταξιαρχών Αιγιαλείας

«Τούτο το γένος εν ουδενί δύναται εξελθείν ει μη εν προσευχή και νηστεία»

Βρισκόμαστε στην Δ΄ Κυριακή των Νηστειών και στη σημερινή Ευαγγελική περικοπή ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, μάς διδάσκει τη δύναμη της πίστεως, της προσευχής και της νηστείας μέσα από τη θεραπεία του δαιμονιζομένου παιδιού. Του παιδιού, που από μικρό το είχε καταλάβει το πονηρό πνεύμα και του είχε πάρει τη λαλιά και συχνά απειλούσε ακόμα και τη σωματική του ακεραιότητα, μιας που ο διάβολος δεν αρκούνταν μόνο στη ζημιά που έκανε στην ψυχή του αλλά το έσπρωχνε πότε στη φωτιά και πότε στο νερό, για να το σκοτώσει.

Ο δυστυχής και απελπισμένος πατέρας του, αφού ζήτησε πρώτα τη βοήθεια των μαθητών του Κυρίου και εκείνοι παρά την προσπάθεια τους, δεν μπόρεσαν να εκβάλουν το φοβερό δαιμόνιο από το παιδί, απευθύνθηκε στον Κύριο, ο οποίος λέει στον πατέρα του παιδιού “αν μπορείς να πιστέψεις, όλα είναι δυνατά για εκείνον που πιστεύει”. Κι εκείνος απαντά “πιστεύω, Κύριε, βοήθησέ με στην απιστία μου”. Τότε ο Ιησούς έδιωξε το ακάθαρτο πνεύμα από τον ταλαίπωρο νεαρό και αργότερα, στην ερώτηση των μαθητών Του για τη δική τους αδυναμία, απάντησε ότι “τούτο το γένος δεν μπορεί με τίποτε άλλο να εκδιωχθεί, παρά μόνο με προσευχή και με νηστεία”.

Με αυτά τα λόγια μας δείχνει ο Χριστός ποιος είναι ο τρόπος για την ενίσχυση της πίστεώς μας. Η νηστεία δηλαδή και η προσευχή αποτελούν τα στοιχεία εκείνα, τα πνευματικά αγωνίσματα, μέσα από τα οποία ενισχύεται η πίστη, γίνεται πιο καθαρή, πιο σταθερή, πιο δυνατή, πιο αποτελεσματική.

Γιατί ο Χριστός έθεσε την νηστεία; Οι Πατέρες της Εκκλησίας λένε ότι, όπως η παράβαση της νηστείας έδιωξε τον Αδάμ από τον Παράδεισο, έτσι και η νηστεία έχει τη δύναμη να φέρει και πάλι τον άνθρωπο κοντά στον Θεό. Με τη νηστεία ο άνθρωπος κυριαρχεί των παθών του. Υπερνικά την αμαρτία. Προοδεύει στην αρετή. Γιατί η νηστεία για τον Χριστιανό δεν είναι ένα σωματικό αγώνισμα, αλλά πνευματικό. Δεν αποστρέφεται κάποιες τροφές ως “ακάθαρτες”, επειδή τα πάντα ο Θεός τα δημιούργησε καλά λίαν. Αλλά απέχει συνειδητά από ορισμένες κατηγορίες τροφών με απώτερο σκοπό να δαμάσει τις επιθυμίες του, κάνοντας αρχή από την πιο απλή, που είναι η επιθυμία για τροφή, και για ικανοποίηση της γεύσεως. Έτσι, μαθαίνει σταδιακά να μην υποτάσσεται στις επιθυμίες του σώματος και παράλληλα να επιθυμεί τα πνευματικά πράγματα, τις αρετές, όλα εκείνα που αρέσουν στον Θεό και τρέφουν την ψυχή του ανθρώπου.

Έτσι ως φυσική συνέχεια ακολουθεί η προσευχή. Από τη στιγμή που έχουμε αρχίσει να τιθασεύουμε τις σωματικές μας επιθυμίες και να επιθυμούμε τα πνευματικά, η προσευχή δεν είναι τίποτε άλλο παρά η αναζήτηση των πνευματικών δωρεών, το αίτημά μας προς τον Θεό για τη χορήγησή τους. Μέσα από την προσευχή η ψυχή

του ανθρώπου συνομιλεί με Εκείνον που ζητά το έλεος του Θεού, τη συγχώρεση Του, τη βοήθειά Του, την προστασία Του ενάντια στους πειρασμούς, την εκπλήρωση της κοινωνίας με τον Τριαδικό Θεό, την αγάπη προς τον πλησίον.

Με την προσευχή ο άνθρωπος ανοίγει την πύλη του ουρανού. Επιτυγχάνει την ελαχιστοποίηση της απόστασης, που υπάρχει ανάμεσα στα γήινα και τα επουράνια. Η ψυχή, που κατορθώνει να ισχυροποιεί την προσευχή με τη νηστεία και να αγιάζει τη νηστεία με την προσευχή, πράγματι αποτελεί απόρθητο φρούριο για τις αόρατες δυνάμεις, μοιάζει με τον σπόρο εκείνο, που βλασταίνει και αυξάνεται χωρίς να αφήνει τόπο στα ζιζάνια να φυτρώσουν, γιατί είναι βαθιά ριζωμένος στον λόγο του Θεού.

Η πίστη με τη σειρά της γίνεται η κινητήρια δύναμη για την προσευχή και για τη νηστεία, αφού ουσιαστικά χωρίς πίστη η μεν νηστεία γίνεται μια μηχανική αποχή από τροφές, η οποία δεν προσφέρει τα πνευματικά αγαθά που θέλουμε, η δε προσευχή αποτελεί μία απλή τυπολατρεία χωρίς περιεχόμενο, εφόσον δεν μπορούμε να διαλεγόμαστε με κάποιον, στον οποίο δεν πιστεύουμε.

Αυτό λοιπόν, που ζητά από εμάς ο Κύριος είναι, να τον αγαπήσουμε, να τον πιστεύσουμε, να τον ακολουθήσουμε και να αγωνιστούμε έμπρακτα, με προσευχή και νηστεία, όχι μόνο των τροφών αλλά πρωτίστως των παθών μας, του εγωισμού και της αφιλανθρωπίας, εναντίον δηλαδή του παλαιού μας εαυτού, όπως λένε οι Πατέρες, έτσι ώστε τελικά να ελκύσουμε τη Χάρη Του.

Γιατί, όταν ο άνθρωπος προσεύχεται έπειτα από νηστεία τροφών και παθών, η προσευχή του έχει το στοιχείο της ασκήσεως, της θυσίας και της προσφοράς. Τότε ο άνθρωπος δεν δυσκολεύεται να προσευχηθεί, δεν κουράζεται από το βάρος των φαγητών ή από το βάρος των τύψεων αλλά είναι ανάλαφρος, Η νηστεία που ορίζει η Εκκλησία μας δίνει φτερά στην προσευχή, διότι ταπεινώνει τον άνθρωπο. Τον εξασκεί σωματικά και ψυχικά. Απονεκρώνει τις σαρκικές επιθυμίες και ηδονές και προετοιμάζει το σώμα κατάλληλα, για να μην καταστεί εμπόδιο αλλά να υπηρετήσει την ψυχή την ώρα της προσευχής. Μία τέτοια προσευχή, που γίνεται με νηστεία τροφών και παθών, επειδή έχει το στοιχείο της ταπεινώσεως αυξάνει και την πίστη. Και γίνεται έτσι μία ζωντανή εμπειρία, αυξάνει τη θέρμη της καρδιάς μας, μάς κάνει να αισθανόμαστε τον Θεό ολοζώντανο μπροστά μας. Και φέρνει τη χάρη του Θεού και το θαύμα.

Αυτά ακριβώς τα δύο πνευματικά όπλα, την προσευχή συνδυασμένη με τη νηστεία, μας καλεί η Εκκλησία μας να χρησιμοποιήσουμε περισσότερο τώρα κατά την περίοδο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Ας συνεχίσουμε λοιπόν τον αγώνα μας στον πνευματικό στίβο με τα όπλα αυτά και θα έχουμε μαζί μας την ακατανίκητη δύναμη της χάριτος του Θεού. Αμήν.